

Sveifla haka og rækta nýjan skóg

Fyrstu hugmyndir um timburskóga

Þorbergur Hjalti Jónsson
Mógilsá, rannsóknastöð skógræktar

Fyrstu hugmyndir 1699 - 1702

Páll Jónsson Vídalín

1699 „Deo, regi, patriae“

- Birkiskógrækt
 - friða og rækta birkiskógana og
 - rækta nýja skóga með íslensku birki og víði

Arngrímur Þorkelsson Vídalín

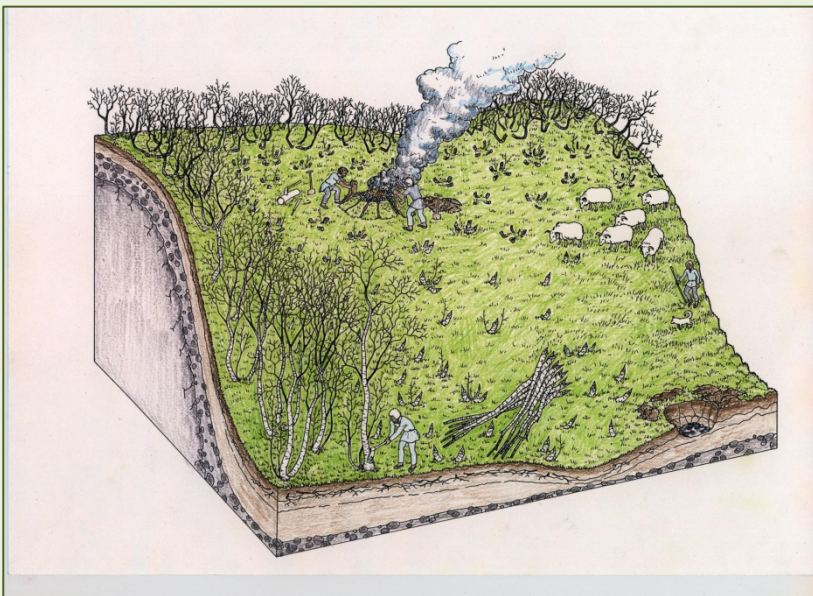
1702 "Crymogeobulum"

- Timburskógrækt
 - Hefja nýræktun skóga með erlendum timburtrjám
 - Sækja trjátegundir til landa með svipa loftslag t.d. Norður-Noregs, Norður-Svíþjóðar, Norður-Rússlands, Síberíu og Kanada
 - Fá útlenda skógræktarmenn til að stýra skógræktarstarfi,
 - Friða skógarreiti fyrir búfé og gróðursetja tré eða sá trjáfræi

Forsendur skógræktar

Orkuskortur um 1900

- Eldiviður, viðarkol
- → Birki

Forsendur skógræktar

- Þörf fyrir viðarafurðir eða önnur skógargæði
- Trjátegund sem hentar þörfunum
- Fagþekking, framtak og skipulag sem hæfir skógrækt sem þjónar þörfinni

Orkuskoðgrækt 1899 - 1945

Rækta eldiviðarskóg og nýta húsdýraáburðinn
á tún í stað þess að setja hann í eldinn

Koma á sjálfbærri nýtingu birkiskóganna
(til eldiviðar)

Rækta eldiviðarlundi (birki) á bújörðum

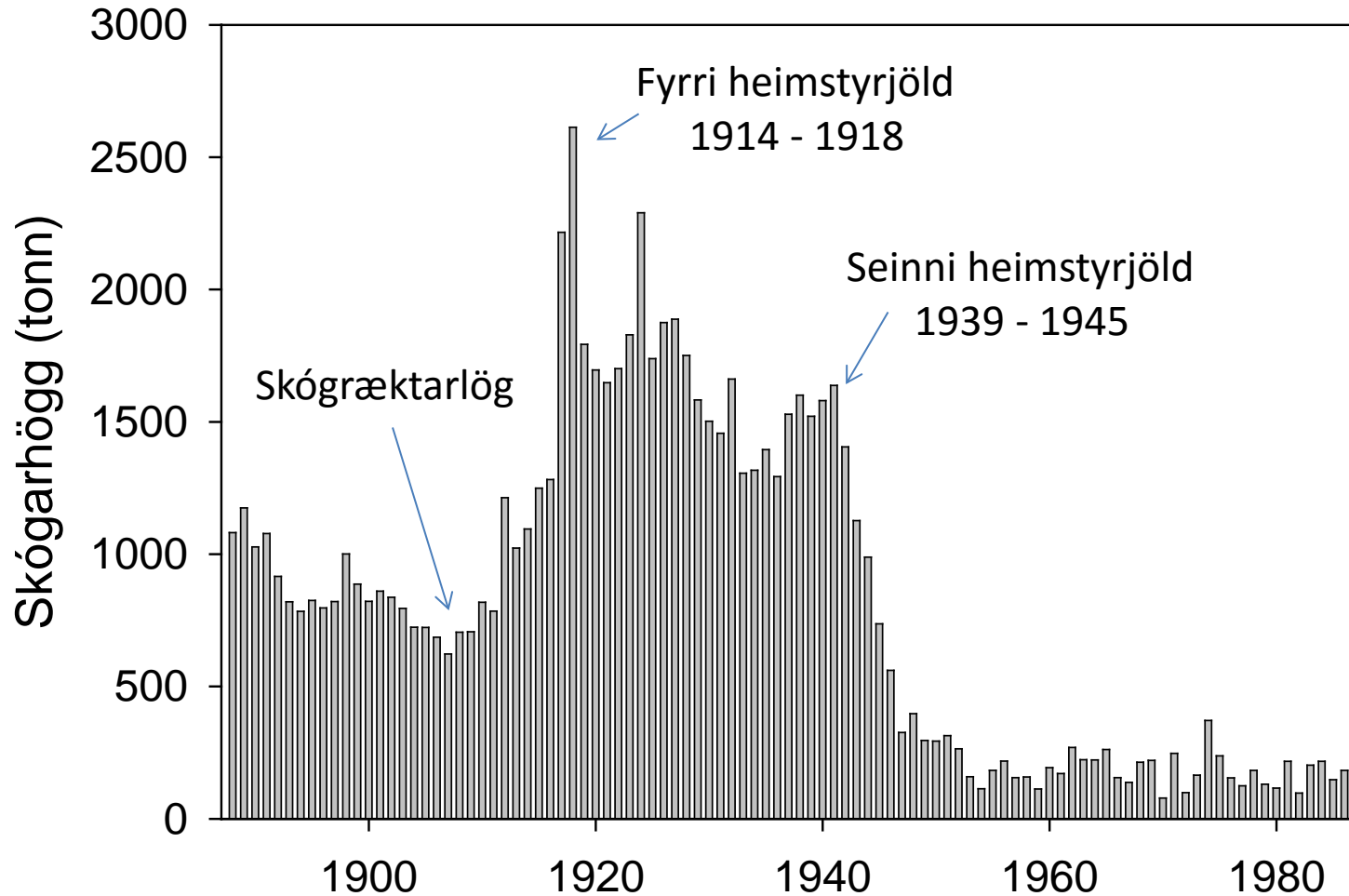
Orkuskógrækt 1899 - 1945

1912 settar reglur um nýtingu birkiskóganna og
1925 lýsti Kofoed-Hansen ræktun birkiskóga í
bók sinni Skógfræðileg lýsing Íslands

Orkuskoðgrækt

Skógarhögg (birki) á Íslandi 1888-1986

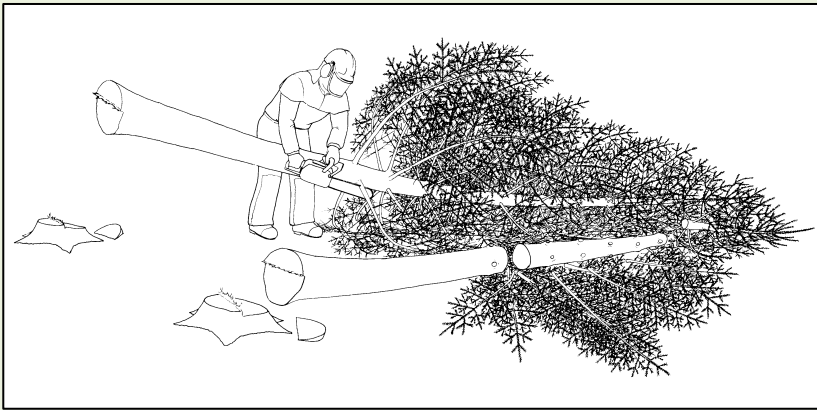
Timburskógrækt 1945 – (1972+)

Timburskógrækt 1945

Þörf: Hagvarnir

- Byggingatimbur
- → Sitkagreni (og fleiri teg.)

Forsendur skógræktar

- Þörf fyrir viðarafurðir eða önnur skógargæði
- Trjátegund sem hentar þörfunum
- Fagþekking, framtak og skipulag sem hæfir skógrækt sem þjónar þörfinni

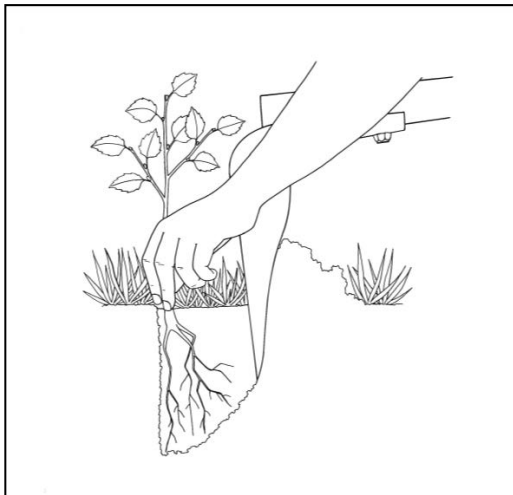
Timburskógrækt 1945

- Gróðursetning 16 – 20 dagsverk á hektara unnið í 6 vikur á vorin og snemma sumars
- 500 hektarar á ári x 20 dagsverk á hektara = 2000 dagsverk árlega (67 á vinnudag)
- → Þurfti fjöldahreyfingu!
 - Skógræktarfélag
 - Skólar (virkja kennara)
 - Skipta í landnemaspildur

Það þarf að vera gaman í fjöldahreyfingu!

Vertu til er vorið kallar á þig,
vertu til að leggja hönd á plóg.
Komdu út því að sólskinið vill sjá þig
sveifla haka', og rækta nýjan skóg.

Höfundur: Tryggvi Þorsteinsson

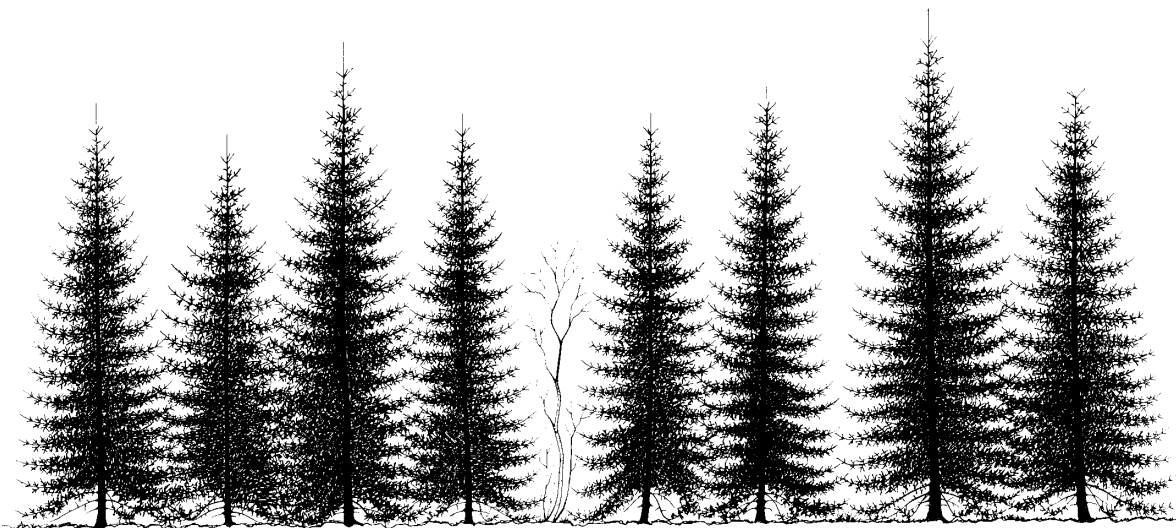

Gróðursett í birkið

- „... hvernig haga eigi gróðursetningu erlendra trjáa í framtíðinni. En það verður með því móti að planta þeim í vel grisjuðum og hirtum skógum. Þar njóta plönturnar hinna beztu skilyrða, sem íslenskur jarðvegur getur boðið þeim, og þar njóta þær líka þess skjóls, sem er svo þýðingarmikið fyrir ungviðið,..“

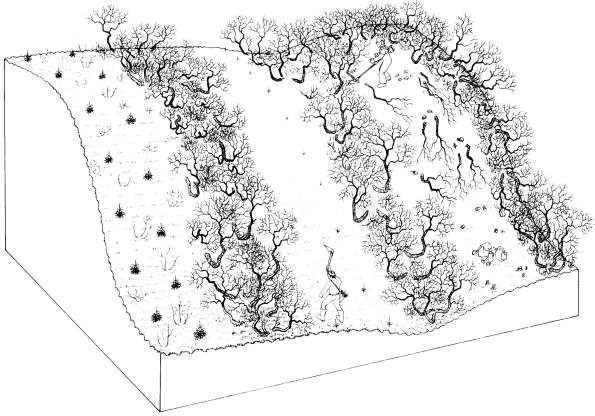
– Hákon Bjarnason, Frá ferðum mínum sumarið 1935.
Ársrit Skógræktarfélags Íslands 1936, bls. 39.

Gróðursett í birkið

Um $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ af flatarmáli birkiskóga yrði notað til að fóstur upp barrskóg.

Gróðursett í birkið

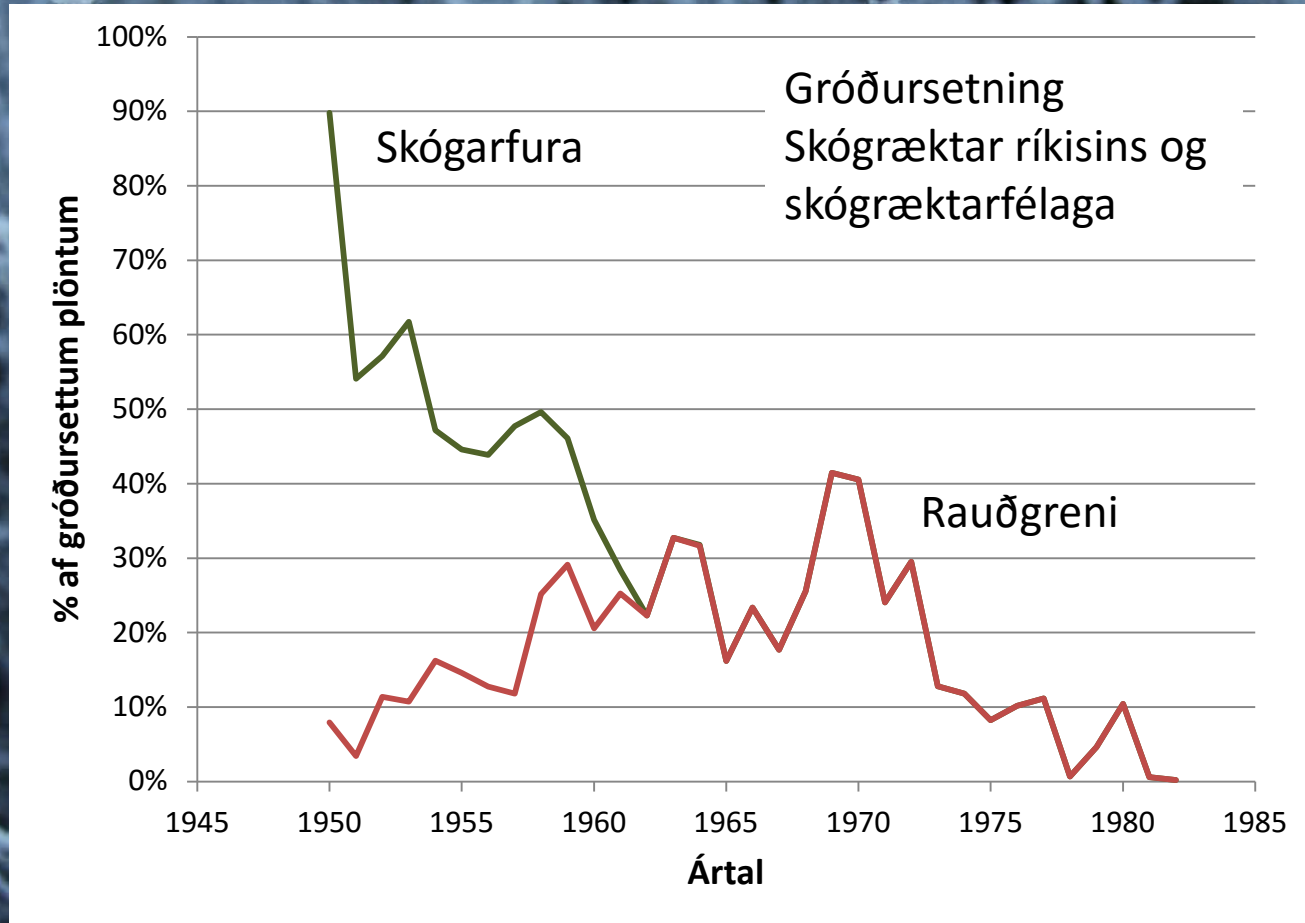
Falla þau tré er guð oss gaf,
græt ég þá fögru hlyni.
Nær væri að höggva hausinn af,
Hákoni Bjarnasyni.

(Jónas Árnason)

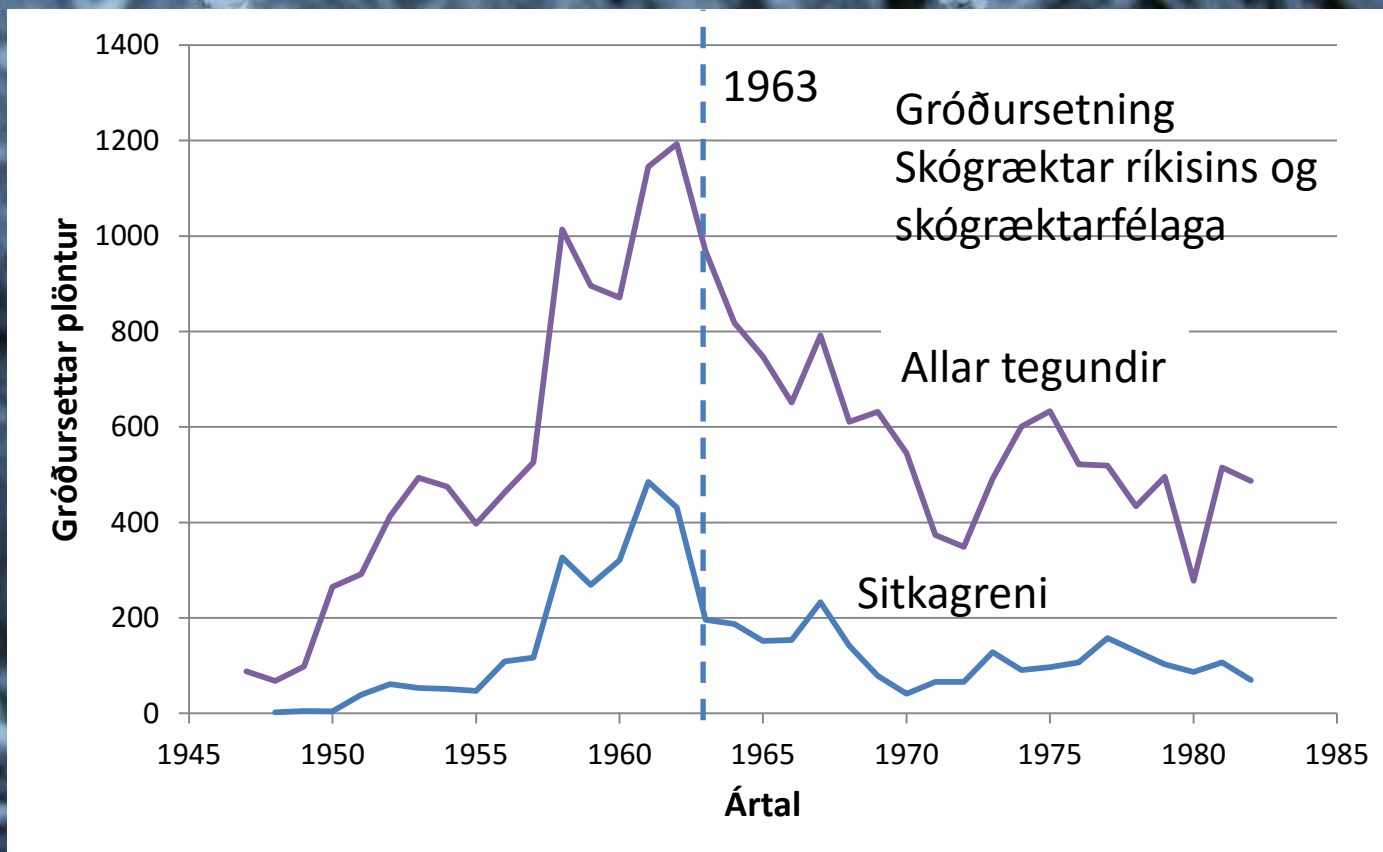

Dauði og dræmur vöxtur

Sjaldan er ein báran stök - 1963

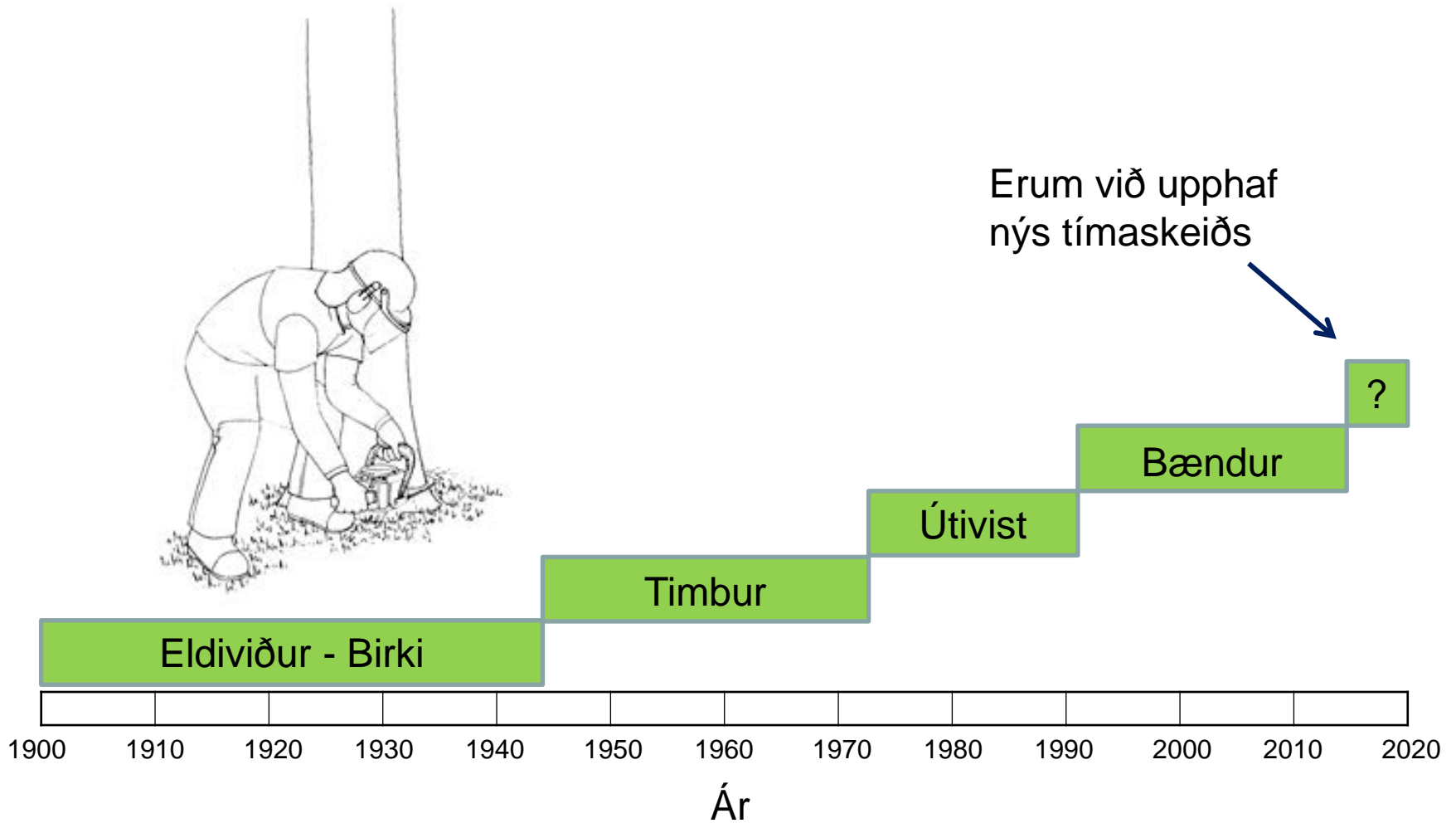

En sitkagreni óx frammar vonum!

Áætlaður viðarvöxtur 1950
2-3 m³ ha⁻¹ ár⁻¹

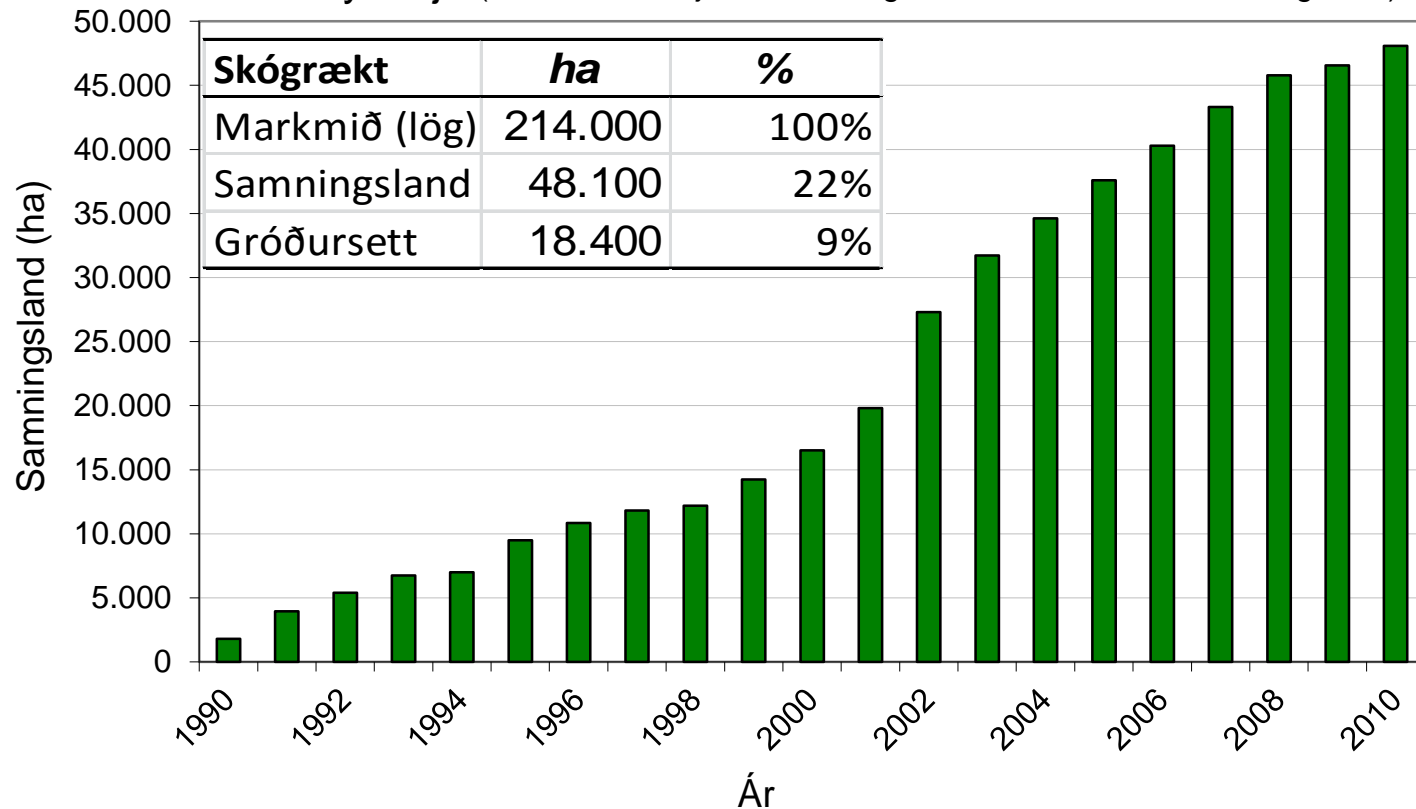
Mældur viðarvöxtur
5,6 m³ ha⁻¹ ár⁻¹

Áherslur í skógrækt

Landshlutaverkefni í skógrækt 1990 - 2010

Samningsland er rúmlega 48.000 ha og nær tæplega 50.000 ha 23% af því markmiði að rækta skóg á 5% af landi neðan 400 m hæðar yfir sjó (law nr. 95, 13. júní 2006 “Lög um landshlutaverkefni í skógrækt”)

Takk fyrir áheyrnina

